

Ще спаси ли клонирането чернокракото порче?

Новини | Наука | на 24.04.2024 02:00 | от Зорница Христова

Защо говорим за това?

Знаеш ли какво е "да клонираш" едно животно (или растение)?

Това значи да създадеш друго животно или растение, което да има съвсем същите гени като първото.

Думата се използва и ако сме "клонирали" само една клетка (най-малката самостоятелна част от живия организъм. Всяка от нашите клетки съдържа... код, или инструкции, какво трябва да прави - да, също като кодовете на компютрите и на приложенията в телефоните. Този код се нарича "ДНК" и се състои от части, които наричаме "гени". Ти сигурно знаеш, че "гените" определят какво ще получиш по наследство - например нос на татко си или къдравата коса на майка си. Можеш да си припомниш от [нашата статия тук](#).

Когато "кодът" от една клетка се копира съвсем точно в друга, това се нарича "клониране".

То може да бъде естествено и изкуствено. Естествено клониране има при някои организми, които се състоят само от една клетка - например бактериите. Получава се и когато в тялото ти се увеличават клетките от един и същ тип - например когато ти расте косата.

Изкуственото клониране обаче е нещо по-сложно. При него хората са тези, които сменят кода (ДНК) на клетката. Те правят това с най-първата клетка, от която пораста живото същество - оплодената яйцеклетка, тази, която от сега нататък ще расте, ще "копира" своята ДНК и ще се превърне в бебе. Така новият, сложен от хората код ще се "копира" във всички клетки на бебето - а после и на порасналото животно.

Хората са се научили как да клонират животни през 90-те години на 20. век.

Тогава беше клонирана овцата Доли. Оттогава са клонирани други домашни животни - например прасета. Други животни, като маймуните, са се оказали по-трудни за клониране.

Смята се, че клонирането на хора е неморално, затова през 2005 г. Организацията на обединените нации го забрани със закон.

Днес обаче учените са изправени пред друг въпрос. Дали не могат да използват клонирането, за да предпазят някои видове животни от изчезване?

Вече ти разказахме за идеята да се използва клонирането, за да се върнат към живот изчезнали видове като мамута или [птицата додо](#). Това вероятно ще е твърде скъпо и твърде трудно. Но може би клонирането ще помогне да се спасят видове животни, които ОЩЕ не са изчезнали?

Такова животно е чернокракият пор. Чернокраките порчета живеят в Северна Америка. Само преди 200 години те били почти милион. Нападнали ги обаче болести, а фермерите унищожили тяхната храна - прерийните кучета. Преди 50 години хората смятали, че чернокракият пор е изчезнал завинаги.

Едно домашно куче обаче им помогнало да открият малка групичка чернокраки порчета. Хората хванали част от тях и започнали да ги размножават. Седем от тях имали деца, а други - не. Учените обаче запазили клетки от всички.

Днес вече има няколкостотин животни от този вид.

Появил се обаче друг проблем - всички сегашни порчета са правнуци на онези първи седем порчета. Това значи, че те си приличат твърде много, за да могат да оцелеят при разнообразни условия.

Затова учените решили да използват клониране. Използвали ДНК от запазените клетки и успели да създадат три порчета с "код", различен от този на другите.

Дали това наистина ще помогне видът да се възстанови? Ще разберем, когато бебетата пораснат. Ако те могат да имат свои деца, значи историята ще има щастлив край!

Въпросника към тази статия можеш да решиш онлайн на:
</book/4322-shte-spasi-li-kloniraneto-chemokrakoto-porche>

Сканирай този QR-код и влез директно във въпросника ->

©"Вижте" е издание на Фондация Гутенберг 3.0. Всички права са запазени

